

Sygn. akt IV CSK 271/15

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa A. F.
przeciwko Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 listopada 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 18 września 2014 r., sygn. akt V ACa 541/14,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 30 maja 2014 r., którym oddalone zostało jego powództwo o zasądzenie 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych przez umieszczenie w celach niezapewniających wymaganej powierzchni dla każdego osadzonego i w trudnych warunkach bytowych.

Powód w skardze kasacyjnej powołał obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazał przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., zaś w przypadku niepodzielenia jej, przyczynę sprecyzowaną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Stwierdził, że nieważność postępowania została spowodowana naruszeniem przez Sąd Okręgowy art. 357 § 2 k.p.c. przez niepouczenie go o dopuszczalności, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia na postanowienie z dnia 23 stycznia 2014 r., wydane przez referendarza sądowego, na co wskazuje brak w aktach sprawy kopii przesłanej do niego korespondencji. Uzasadnia to przypuszczenie, że nie było jej w przesyłce. Niezakończenie procedury związanej z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu uniemożliwiało procedowanie co do istoty sprawy. Na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wskazuje naruszenie przepisów wyszczególnionych w jej podstawach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny, służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego, polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być spełnione jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego, nie będącego trzecią instancją sądową, korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce. Do spełnienia

celu wyznaczonego temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia dochodzi przez spełnienie chociaż jednej z przyczyn objętych art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Przyczyna nieważności postępowania objęta art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. dotyczy postępowania przed Sądem drugiej instancji, natomiast powoływanie się na nieważność przed Sądem pierwszej instancji mogłoby być wzięte przez Sąd Najwyższy pod rozagę w ramach podstawy przewidzianej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., jeżeli skarżący wskaże ją jako naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Zastrzeżenia skarżącego nie wskazują na występowanie przyczyny; nieważności w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji. Ze znajdującego się w aktach sprawy potwierdzenia odbioru wynika, że przedmiotem doręczenia skarżącemu było postanowienie z dnia 23 stycznia 2014 r. wraz z pouczeniem. Twierdzenie, że pouczenia nie doręczono, nie zostało nawet uprawdopodobnione, a zatem konstruowanie podstawy nieważności w postaci pozbawienia możliwości dochodzenia swych praw na tej okoliczności było bezpodstawne. Zarzuty zatem powoda, dotyczące etapu postępowania przed Sądem pierwszej instancji, były bezprzedmiotowe.

Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw, w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z powodu uchybienia przepisom postępowania, strona była faktycznie pozbawiona, wbrew swojej woli, sposobności obrony, jeżeli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, bez względu na to, czy takie działanie strony mogłoby mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 84/10; z dnia 4 marca 2009 r., IV CSK 468/08, niepubl.). Uznanie, że przyczynę nieważności postępowania wypełnia odmowa ustanowienia dla strony pełnomocnika z urzędu, dotyczy takich szczególnych sytuacji, w których wykazana zostanie nieporadność faktyczna lub umysłowa uniemożliwiająca stronie podjęcie racjonalnych decyzji procesowych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 maja 2005 r., I CSK 773/04; z dnia 20 sierpnia 2009 r., II CSK 64/09; z dnia 8 grudnia 2009 r., I UK 195/09; z dnia 19 lutego 2020r., IV CSK 318/09; z dnia 14 lutego 2013 r., II CSK 385/12; z dnia 28 maja 2013 r., I PK 3/13, niepublikowane). Nie dotyczą one powoda. Nie zostało wykazane, że powód został

pozbawiony możliwości działania; podejmował czynności w postępowaniu rozpoznawczym w zakresie objętym jego wolą.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to zasadność widoczna od razu, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy wywodów zamieszczonych w skardze, wskazująca, że zaskarżone orzeczenie nie powinno się ostać. Doszło bowiem do kwalifikowanego, czyli oczywistego naruszenia prawa, którego skutkiem było wydanie przez Sąd drugiej instancji orzeczenia oczywiście wadliwego (pór. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 18S7/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; z dnia 23 listopada 2010 r., III UK 10/11, niepubl.). Na takie rozumienie powołanej przesłanki nie wskazuje wniosek skarżącego. Tak wniosek, jak i jego uzasadnienie na tle dopuszczalnych podstaw skargi kasacyjnej oraz motywów zaskarżonego wyroku nie daje argumentów dla oceny, iż kwestionowane rozstrzygnięcie stanowi konsekwencję jaskrawych błędów w zakresie wykładni prawa, jak też, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.